

חוק לימוד חובה, תש"ט — 1949*

פ ר ק ר א ש ו ן : פ י ר ו ש י ם

1. פירושים.

בחוק זה —

„שר“ פירושו — שר החינוך והתרבות.

„מועצת חינוך“ פירושה — מועצה שתתמנה על ידי השר כמועצת חינוך, ואשר בו יהיו מיוצגים הזרמים המוכרים.

„רשות חינוך מקומית“ פירושה —

(א) לגבי תחום שיפוטה של רשות מקומית — אותה רשות מקומית;

(ב) לגבי מושב, קבוצה או קיבוץ — ועד המושב, או מזכירות הקבוצה או הקיבוץ, לפי הענין; ושטח המושב, הקבוצה או הקיבוץ הוא תחום השיפוט של הועדה או המזכירות, לפי הענין.

(ג) לגבי שטח אחר — ועד שהוכר, או אדם שנתמנה, על ידי השר, בצו שפורסם ברשומות, כרשות חינוך מקומית בשטח שתואר בצו; ואותו שטח הוא תחום השיפוט של אותו ועד או של אותו אדם, לפי הענין.

„ילד“ פירושו — אדם שטרם הגיע לגיל 14.

„נער“ פירושו — אדם באחד הגילים מ-14 עד 17 ועד בכלל.

„הורים“ של ילד או של נער כוללים את אפוטרופסו של הילד או של הנער, וכל אדם שהילד או הנער נמצא ברשותו, בפיקוחו או בהשגחתו.

„נותן עבודה“ פירושו — אדם המעסיק ילד או נער בכל עבודה שהיא, בין בשכר ובין שלא בשכר.

„חינוך בגן-ילדים“ פירושו — חינוך הניתן בגן-ילדים לילדים בגיל 5.

„חינוך יסודי“ פירושו — לימוד הניתן בתשע שנות לימוד והמיועד בדרך כלל לילדים בגילים מ-5 עד 13 ועד בכלל, מהן שנת לימוד אחת של חינוך בגן-ילדים ושמונה שנות לימוד בכיתות מא' עד ח' ועד בכלל.

„מוסד חינוך“ פירושו — מוסד ללימוד שיטתי לילדים או לנערים.

„מוסד חינוך לילדים“ פירושו — מוסד חינוך לחינוך יסודי לילדים.

„מוסד חינוך לנערים עובדים“ פירושו — מוסד חינוך לחינוך יסודי לנערים.

„מוסד חינוך רשמי“ פירושו — מוסד חינוך מוחזק על ידי המדינה, או על ידי

* הצעת החוק ודברי הסכר נתפרסמו בהצעות חוק 18 מיום י"ד כסלו תש"ט (11.7.49), עמ' 168.

רשות חינוך מקומית, או על ידי רשויות חינוך מקומיות אחדות במשותף, או על ידי המדינה ורשות חינוך מקומית, או על ידי המדינה ורשויות חינוך מקומיות אחדות במשותף, ואשר השר הכריז עליו, באכרזה שפורסמה ברשומות, שהוא מוסד חינוך רשמי לצורך חוק זה.

„מוסד חינוך מוכר“ פירושו —

(א) כל מוסד חינוך רשמי ;

(ב) כל מוסד חינוך אחר שהשר הכריז עליו, באכרזה שפורסמה ברשומות, שהוא מוסד חינוך מוכר לצורך חוק זה.

„זרם מוכר“ פירושו — אחד מארבעת הזרמים הקיימים בחינוך היהודי, והם :

(א) הזרם הכללי ;

(ב) זרם העובדים ;

(ג) זרם המזרחי ;

(ד) זרם אגודת ישראל.

פ ר ק ש נ י : ל י מ ו ד ח ו ב ה

2. לימוד חובה לילדים ולנערים.

(א) לימוד חובה יקיף כל ילד באחד הגילים מ־5 עד 13 ועד בכלל, וכל נער אשר טרם השלים את החינוך היסודי.

(ב) לימוד חובה במוסד חינוך מוכר לילדים יחול :

(1) בשנת הלימודים תש״י — על כל ילד שבראשית אותה שנת לימודים היה באחד הגילים מ־6 עד 11 ועד בכלל ;

(2) בשנת הלימודים תש״א — על כל ילד שבראשית אותה שנת לימודים היה באחד הגילים מ־5 עד 12 ועד בכלל ;

(3) משנת הלימודים תש״ב ואילך — על כל ילד שבראשית שנת הלימודים הנידונה היה באחד הגילים מ־5 עד 13 ועד בכלל ;

(ג) (1) לימוד חובה במוסד חינוך מוכר לנערים עובדים יחול, משנת הלימודים תש״י ואילך, על כל נער אשר טרם השלים את החינוך היסודי.

(2) ילד בגיל 12 וכן ילד בגיל 13 שאינו לומד במוסד חינוך מוכר לילדים, דינו בשנת הלימודים תש״י כדין נער בגיל 14.

(3) ילד בגיל 13 שאינו לומד במוסד חינוך מוכר לילדים, דינו בשנת הלימודים תש״א כדין נער בגיל 14.

(ד) ילד שלימוד חובה חל עליו נקרא בחוק זה „ילד בגיל לימוד חובה“, ונער שלימוד חובה חל עליו נקרא בחוק זה „נער בגיל לימוד חובה“.

(א) הורים של ילד או של נער חייבים, כל אחד מהם, לרשום את הילד או את הנער רישום חד פעמי כמפורט בסעיף קטן (ב), ברשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה גר הילד או הנער; רשם אחד מהם את הילד או את הנער, כאמור — האחרים פטורים.

(ב) לפי סעיף קטן (א) יש לרשום —

- (1) ילד או נער שבראשית שנת הלימודים תשי"י יהיה בגיל לימוד חובה, והוא לא למד במוסד חינוך מוכר בסוף שנת הלימודים תשי"ט, ואף לא נרשם על ידי הוריו, לפני היכנס חוק זה לתקפו, במוסד חינוך מוכר לשנת הלימודים תשי"י — תוך שלושים יום מיום היכנס חוק זה לתקפו;
- (2) ילד שבראשית שנת הלימודים תשי"א או בראשית כל שנת לימודים שלאחריה יהיה בגיל 5 — במועד שנקבע בתקנות, אך לא יאוחר מיום א' בתמוז שלפני ראשית שנת הלימודים הנידונה;
- (3) ילד בגיל לימוד חובה או נער בגיל לימוד חובה שהגיע לארץ כעולה — תוך שלושים יום מיום העליה;
- (4) ילד בגיל לימוד חובה או נער בגיל לימוד חובה שהעתיק את מקום מגוריו מתחום השיפוט של רשות חינוך מקומית אחת לתחום השיפוט של רשות חינוך מקומית אחרת — תוך שלושים יום מהיום בו העתיק הילד או הנער את מקום מגוריו.

(ג) (1) נותן עבודה המעסיק נער ביום היכנס חוק זה לתקפו, חייב לרשום את הנער ברשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה גר הנער — תוך שלושים יום מיום היכנס חוק זה לתקפו.

(2) נותן עבודה המקבל נער לעבודה אחרי היכנס חוק זה לתקפו, חייב לרשום את הנער ברשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה גר הנער — תוך שבעה ימים מיום קבלת הנער לעבודה.

(3) נותן עבודה המפסיק עבודתו של נער, חייב להודיע על כך לרשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה גר הנער — תוך שבוע ימים מיום הפסקת העבודה.

(ד) נער בגיל 16 וכן נער בגיל 17 אשר טרם השלים את החינוך היסודי חייב לרשום את עצמו רישום חד-פעמי ברשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה הוא גר. המועד לרישום יהיה —

(1) אם הנער חייב ברישום ביום היכנס חוק זה לתקפו — תוך שלושים יום מאותו יום;

(2) אם הנער הגיע לגיל 16 אחרי היכנס חוק זה לתקפו — תוך שלושים יום מיום הגיעו לגיל 16;

(3) אם הנער הגיע לארץ כעולה — תוך שלושים יום מיום העליה;

(4) אם הנער העתיק את מקום מגוריו מתחום השיפוט של רשות חינוך

מקומית אחת לתחום השיפוט של רשות חינוך מקומית אחרת — תוך שלושים יום מיום העתקת מקום מגוריו.

(ה) נער בגיל 16 וכן נער בגיל 17 אשר טרם השלים את החינוך היסודי, והוא למד במוסד חינוך מוכר לנערים עובדים, והפסיק את לימודיו — חייב להודיע על כך לרשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה הוא גר תוך שבעה ימים מיום הפסקת הלימודים.

(ו) העובר על הוראות סעיף קטן (א), (ב) או (ג) — דינו מאסר עד ארבעה עשר יום או קנס עד עשר לירות או שני הענשים כאחד; אך אם הילד או הנער שביחס אליו נעברה העבירה מועסק בעבודה, דין העובר — מאסר עד עשרים ושמונה ימים או קנס עד עשרים לירות או שני הענשים כאחד.

(ז) נער העובר על הוראות סעיף קטן (ד) או (ה) — דינו קנס עד לירה אחת; אך לא ייאסר הנער בשל אי-תשלום הקנס.

4. חובת לימוד סדיר.

(א) הורים של ילד בגיל לימוד חובה, או של נער בגיל לימוד חובה אשר טרם השלים את החינוך היסודי, חייבים, כל אחד מהם, לדאוג לכך שהילד או הנער ילמד באופן סדיר במוסד חינוך מוכר.

(ב) (1) לא למד הילד או הנער באופן סדיר במוסד חינוך מוכר, דינו של כל אחד מהוריו —

(i) על עבירה ראשונה — מאסר עד ארבעה עשר יום או קנס עד עשר לירות או שני הענשים כאחד;

(ii) על עבירה נוספת — מאסר עד עשרים ושמונה ימים או קנס עד עשרים לירות או שני הענשים כאחד.

אלא אם יוכיח שעשה כמיטב יכולתו כדי שהילד או הנער ילמד כאמור.

(2) לא יובא אדם לדין לפי סעיף קטן זה, אלא לאחר שמנהל מוסד החינוך המוכר בו רשום הילד או הנער שלח לו בדואר רשום הודעה בכתב שהילד או הנער לא למד כאמור, ואף לאחר משלוח ההודעה לא למד הילד או הנער, כאמור, בזמן מן הזמנים; ולא יובא אדם לדין לפי סעיף קטן זה אלא לאחר שעברו שבעה ימים מיום משלוח ההודעה.

(ג) (1) נותן עבודה המעסיק ילד בגיל לימוד חובה, או נער בגיל לימוד חובה אשר טרם סיים את החינוך היסודי, חייב לשחרר את הילד או את הנער מהעבודה, בלי לנכות משכרו, בימים ובשעות המיועדים ללימוד הילד או הנער, הכל כפי שייקבע בתקנות.

(2) נותן עבודה שעבר על הוראות סעיף קטן זה, דינו —

(i) על עבירה ראשונה — מאסר עד ארבעה עשר יום או קנס עד עשר לירות או שני הענשים כאחד;

(11) על עבירה נוספת — מאסר עד עשרים ושמונה ימים או קנס עד עשרים לירות או שני הענשים כאחד.

(ד) נער בגיל 16 וכן נער בגיל 17 אשר טרם השלים את החינוך היסודי, והוא לא למד באופן סדיר במוסד חינוך מוכר לנערים עובדים, דינו — קנס עד לירה אחת; אך לא יאסר הנער בשל אי-תשלום הקנס.

(ה) יצא אדם חייב בדין על עבירה לפי סעיף זה, והוכח לבית המשפט כי בזמן היעדר מן הלימודים, אשר בגללו יצא חייב בדין, הועסק הילד או הנער בעבודה בשכר, רשאי בית המשפט להטיל על אותו אדם, נוסף על כל עונש אחר, קנס שלא יעלה על שכר עבודתו של הילד או של הנער באותו זמן.

(1) הוכח לשר כי —

(1) ילד או נער שבטעמו שלמו הוריו קנס על עבירה לפי סעיף קטן (ב); או

(2) נער ששילם קנס על עבירה לפי סעיף קטן (ד).

למד באופן סדיר במוסד חינוך מוכר במשך שנה אחת לאחר הטלת הקנס, יהיה השר רשאי לצוות על החזרת הקנס למשלמו, והקנס יוחזר כמצווה.

(2) ילד בגיל לימוד חובה או נער בגיל לימוד חובה, הרשום במוסד חינוך מוכר, ובלי סיבה מספקת —

(1) נעדר מלימודיו לעתים כה תכופות עד שלדעת מנהל מוסד החינוך

יש בכך משום הפרעה רצינית ללימודיו; או

(2) נעדר מלימודיו שבעה ימי לימוד רצופים.

רואים אותו כאילו לא למד במוסד החינוך באופן סדיר.

5. פטור.

(א) השר רשאי להורות, בהוראה שתפורסם ברשומות, כי ההורים של ילדים ושל נערים, וכן הנערים עצמם, הלומדים באופן סדיר במוסד חינוך המתואר באותה הוראה, ואינו מוסד חינוך מוכר — יהיו פטורים מן החובות המוטלות עליהם לפי סעיף 4.

(ב) (1) השר רשאי להורות, בהוראה כללית או מיוחדת, כי ההורים ונותן

העבודה של ילד או של נער, וכן הנער עצמו, יהיו פטורים מן החובות

המוטלות עליהם לפי סעיף 4, אם —

(1) קיימים, לדעת השר, טעמים מיוחדים לכך שהילד או הנער לא

ילמד במוסד חינוך מוכר, והילד או הנער מקבל באופן פרטי לימוד

שיטתי המניח את דעת השר; או

(11) השר משוכנע שאין הילד או הנער מסוגל ללמוד באופן סדיר

במוסד חינוך מוכר.

(2) בהוראה לפי סעיף קטן זה רשאי השר לקבוע כל תנאי וכל סייג

הנראים לו.

פ ר ק ש ל י ש י : ל י מ ו ד ח י נ מ

6. זכות לימוד חינוך.

(א) מראשית שנת הלימודים תש"י זכאי לחינוך יסודי חינוך במוסד חינוך רשמי כל ילד בגיל לימוד חובה, וכל נער בגיל לימוד חובה אשר טרם השלים את החינוך היסודי.

(ב) ילד או נער הזכאי לחינוך יסודי חינוך על פי סעיף זה, לא ידרשו בעדו דמי הרשמה או כל תשלום אחר בעד לימודיו במוסד חינוך רשמי; ואולם רשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה נמצא מוסד החינוך הרשמי שבו לומד הילד או הנער תהא רשאית, באישור השר, לגבות תשלומים, בשיעור שהשר יקבע, בעד אספקה שהיא נותנת לילד או לנער, ובעד שירותים שהיא נותנת לילד או לנער נוסף על השירותים אשר השר הגדיר אותם בתקנות כשירותים מקובלים.

(ג) למרות האמור בסעיף קטן (ב), כל רשות חינוך מקומית תספק חינוך לכל נער, הלומד במוסד חינוך רשמי לנערים עובדים שבתחום שיפוטה, ספרים, מחברות, מכשירי כתיבה ויתר הציוד הדרושים ללימודיו.

(ד) שילם אדם, לפני היכנס חוק זה לתקפו, לרשות מקומית, או לגוף או לאדם אחר שהוא רשות חינוך מקומית לצורך חוק זה, דמי הרשמה או כל תשלום אחר בעד הלימודים של ילד או של נער בשנת הלימודים תש"י, חייבים הרשות המקומית, או אותו גוף או אדם אחר, להחזיר למשלם את דמי ההרשמה וכל תשלום אחר ששילם; אך רשות מקומית תהיה רשאית לזקוף את סכום דמי ההרשמה וכל תשלום אחר שקבלה על חשבון כל ארנונה שהמשלם חייב לאותה רשות מקומית לפי החוק.

7. אחריות למתן חינוך יסודי חינוך.

(א) המדינה אחראית למתן חינוך יסודי חינוך לפי חוק זה.

(ב) קיום מוסדות חינוך רשמיים למתן חינוך יסודי חינוך לפי חוק זה לילדים ולנערים הגרים בתחום שיפוטה של רשות חינוך מקומית מסוימת, יהא מוטל על המדינה ועל אותה רשות חינוך מקומית במשותף. השר, בהתיעצות עם שר הפנים, יקבע, בצו שיפורסם ברשומות, לגבי כל שנת לימודים ולגבי כל רשות חינוך מקומית, את שיעור ההשתתפות של המדינה ושל רשות החינוך המקומית בקיום מוסדות החינוך הרשמיים שבהם ניתן חינוך יסודי לילדים ולנערים הגרים בתחום שיפוטה של אותה רשות חינוך מקומית.

(ג) השר רשאי לחייב, בצו, רשות חינוך מקומית, או רשויות חינוך מקומיות אחדות במשותף, לפתוח ולקיים מוסדות חינוך רשמיים לחינוך יסודי.

8. ארנונה.

(א) השר רשאי, בהתיעצות עם שר הפנים, בצו שיפורסם ברשומות, להעניק לועד שהוכר, או לאדם שנתמנה על ידיו כרשות חינוך מקומית, את הסמכות להטיל על תושבי השטח שהוא תחום השיפוט של אותה רשות חינוך מקומית,

ולגבות מהם, ארנונה לכיסוי ההוצאות הכרוכות במילוי החובות המוטלות על רשות החינוך המקומית לפי חוק זה.

(ב) העקרונות שלפיהם תוטל הארנונה ושיעורה — ייקבעו בצו.

(ג) ארנונה כאמור, דינה, בכל הנוגע לגבייתה, כדין מס, כמשמעותו בפקודת המסים (גביה) ¹.

9. מוסדות חינוך לקשי חינוך ולבעלי מוס.

(א) השר רשאי לחייב, בצו, רשות חינוך מקומית, או רשויות חינוך מקומיות אחדות במשותף, לפתוח ולקיים מוסד חינוך רשמי לילדים או לנערים קשי חינוך, או לילדים או לנערים בעלי מום, הגרים בתחום שיפוטה של אותה ושות חינוך מקומית או אותן רשויות חינוך מקומיות, והזכאים לחינוך יסודי חנם לפי חוק זה.

(ב) השר רשאי לחייב, בצו, רשות חינוך מקומית להשתתף, בשיעור שהשר יקבע בצו, בהוצאות קיום מוסד חינוך מוכר שבו ניתן חינוך יסודי חנם לילדים או לנערים קשי חינוך, או לילדים או לנערים בעלי מום, הגרים בתחום שיפוטה של אותה רשות חינוך מקומית, והזכאים לחינוך יסודי חנם לפי חוק זה.

פ ר ק ר ב י ע י: ז כ ו ת ה ו ר י מ ל ב ח ו ר ב ז ר מ מ ו כ ר

10. זכות הורים לבחור בזרם מוכר.

(א) הורים הממלאים חובת רישום ילד או נער, המוטלת עליהם לפי סעיף 3, יצהירו בשעת הרישום על רצונם שהילד או הנער ילמד במוסד חינוך לחינוך יסודי הנמנה עם זרם מוכר מסויים, או במוסד חינוך אחר לחינוך יסודי, לא הצהירו הצהרה כאמור, יראו אותם כאילו הצהירו על רצונם שהילד או הנער ילמד במוסד החינוך הרשמי לחינוך יסודי הקרוב ביותר למקום מגוריו של הילד או הנער.

(ב) השר רשאי לחייב, בצו, רשות חינוך מקומית, או רשויות חינוך מקומיות אחדות במשותף, לפתוח ולקיים — לפי רצון הורי הילדים או הנערים הגרים בתחום השיפוט של אותה רשות חינוך מקומית או אותן רשויות חינוך מקומיות — מוסד חינוך רשמי לחינוך יסודי מזרם מוכר מסויים או מוסד חינוך רשמי אחר לחינוך יסודי. הוראות מפורטות בנוגע למתן צווים לפי סעיף קטן זה ייקבעו בתקנות.

פ ר ק ח מ י ש י: ה ו ר א ו ת כ ל ל י ו ת

11. גיל.

לצורך חוק זה, רואים ילד או נער כאילו הגיע לגיל מסויים בראשית כל שנת לימודים, אם יגיע לאותו גיל לפני יום א' בטבת שבאותה שנת לימודים.

12. כרטיסיית ילדים ונערים בגיל לימוד חובה.

כל רשות חינוך מקומית תנהל כרטיסיה של כל הילדים בגיל לימוד חובה וכל הנערים בגיל לימוד חובה הגרים בתחום שיפוטה.

¹ חוקי א"י, כרך ב', פרק קל"ו, עמ' 1374.

13. העברת סמכויות השר.

- (א) השר רשאי להעביר לאחר את הסמכויות המסורות לו על פי סעיפים 4 ו-5 (ב), כולן או מקצתן.
(ב) הודעה על העברת סמכויות על פי סעיף זה תפורסם ברשומות.

פ ר ק ש ש י : ב י צ ו ע

14. תפקידי מועצת החינוך.

השר יוועץ במועצת החינוך בטרם ישתמש בסמכות מן הסמכויות המסורות לו לפי חוק זה, חוץ מן הסמכויות המסורות לו לפי סעיפים 4 ו-5 (ב), 8 ו-13.

15. ביצוע ותקנות.

השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

16. תחילת תוקף.

תקפו של חוק זה הוא מיום פרסומו ברשומות ; אולם בתקופה שבין אותו יום ובין יום י"ג בניסן תש"י (31 במרס 1950) יבוצעו הוראות חוק זה רק במידה שיקבע השר בצו שיפורסם ברשומות.

נתקבל בכנסת ביום י"ח באלול תש"ט (12 בספטמבר 1949)

ד . בן - גו ר י ו ן ז . ש ז ר
ראש הממשלה שר החינוך והתרבות

יוסף שפרינצק
יושב ראש הכנסת
ממלא מקום נשיא המדינה

חוק לתיקון פקודת השחרור בערבות, תש"ט - 1949

תיקון פקודת השחרור בערבות, 1944

פקודת השחרור בערבות, 1944, תתוקן כך :

בסעיף 4, בסעיף קטן (1), אחרי המלים "מאסר של עשר שנים או יותר" שבסוף המשפט הראשון יוספו מלים אלו :

¹ ע"ר מס' 1350 סיוס 14.0.44, חוס' 1, עמ' 57.